

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XX.

V Celovcu, 17. oktobra 1901.

Štev. 42.

Bojni načrt zoper Slovence.

Štajerski Nemci, združeni s slovenskimi odpadniki, so tekom osmih dnij kar trikrat kovali načrte, kako naj se uničijo Slovenci. Zbrali so se dné 5. t. m. brez razlike strank v Mariboru, dné 6. oktobra so zborovali pristaši nemške ljudske stranke v Radgoni, dné 13. oktobra pa Vsenemci s Schönererjem v Lipnici.

Kaj hočejo, to kažejo sklepi mariborskega shoda: 1. Nemci ne bodo vničarili boja za okrajne zastope, s katerimi so okrajni šolski sveti v najtesnejši zvezi. — 2. Proti posojilnicam se mora na memški strani odgovarjati tudi s posojilnicami. — 3. „Štajerca“ morajo Nemci radi podpirati, ker dela med Slovenci za nemško stvar in ker bo posebno velikega pomena pri vsakih volitvah. (Ta izpoved je pomenljiva i za Koroško, kjer nemčurski kramarji in učitelji vsiljujejo „Štajerca“ vsepovsodi.) — 4. Nemci hočejo, da se v šolah vzgojuje mladina bolj v narodnem duhu, kot dosedaj. Slovenski učitelji in profesorji naj izginejo s spodnještajerskih šol. (!) Da bo to mogoče, se mora v srednjih šolah vpletati slovenščina za Nemce, potem bodo imeli kmalu dovolj nemškomišlečih učiteljev, profesorjev, advokatov, zdravnikov itd. — 5. Na Dunaju in v Gradcu naj se ustanovijo narodne pisarne, kamor bi se pošiljale informacije za nastavljenje uradnikov po Spodnjem Štajerskem. — 6. Ptujski in celjski „Studentenheim“ se morata podpirati, v Mariboru pa se naj ustanovi kmalu enak „Studentenheim“. — 7. Da se dobijo tudi nemškomišleče učitelje za slovenske šole, naj dežela ustanovi deželno učiteljsko za ženske v Mariboru. — 8. Proti utrakvističnim šolam se je treba boriti, značajne Nemce vzgajajo le popolnoma nemške ljudske šole. — 9. Za spodnještajersko se izpelje organizacija zapunih mož ter se ustanovi strankarska blagajna. — 10. Napravi naj se narodna zemljiška knjiga, iz katere bode razviditi, katera slovenska posestva bi bilo mogoče Nemcem pridobiti.

Na kak način so Nemci v svojih govorih rohnili zoper Slovence, ne moremo obširneje naštevati. Iz zgoraj navedenega nemškega bojnega načrta pa je že razvidno, kje in kako se je Slovence poprijeti odločnega narodnega dela, da se ubranijo silnemu navalu ponemčevanja!

Zopet nekaj o žganju.

Klic: proč z alkoholom, proč z žganjem ne sme omolkniti. Dasi mnogi delajo kisle obraze, kedarkoli slišijo kaj o žganju in njegovi škodljivosti, nas to ne sme ostrašiti, da vedno in zopet odkrivamo rano, ki krvavi na narodnem telesu. Ni vsega žganje krivo, a vendar tudi ni je reči, ki bi tako mogočno vplivala na naše družbinske razmere, kakor ta tekočina. Če zasluži kaj ime pravega ljudskega sovražnika, tako je alkohol v prvi vrsti, kateremu se mora pridejati to ime. Tako sodijo vsi, katerim je ljudski blagor na srcu in o tem pričajo vsakdanje tuintam jako bridke skušnje. Predsodkov sevé tudi ni nikjer toliko, kakor ravno pri alkoholu, ker nobena reč ne more človeka in njegove zdrave razsodnosti tako strapiti, kakor ravno ta strup. Razun tega mora imeti pa tudi vsaka dobra reč svoje nasprotnike, drugače bi ne bila dobra, in tako je tudi s prizadevanjem, odstraniti slab vpliv onega strupa, ki se prodaja ljudstvu za dragocen denar v žganju in drugih žganih tekočinah. Konečno bo vendar le resnica zmagala.

Jako imenitni pojavi v vprašanju o alkoholu so se prikazali na mednarodnem shodu zoper alkohol, ki se je vršil meseca aprila letošnjega leta na Dunaju. Kako se je ta shod vršil, o tem so poročali na široko vsi časopisi. Značilno je bilo posebno to, da so hoteli imeti socialni demokrati pri tem glasno besedo ter so obdelovali celo vprašanje iz zgolj strankarskega stališča. To se jim sevé ni posrečilo, ali na vsak način je treba omeniti dejstva, da so ravno socialdemokrati prišli do prepričanja, da je alkohol, žganje, delavcem in nižjim stanovom najhujši sovražnik. To naj bi si zapomnili oni izmed našega slovenskega ljudstva, kateri sodijo, da bi bilo svarjenje pred strašnimi nasledki žganja, posebno od strani dušnih parstirjev, le nekako — strašilo, ki nima posebnega pomena. Saj ne manjka pridig in resnih opominov, ali vspeha navadno ni, ker gre beseda pri enem uhu noter pri drugem vun. Sevé je tudi ravno pijancu najtežavnejše pridigati, ker mu resnica oči kolje, ali sodimo, da je pri tem vplivno tudi to, ker ljudje mislijo, da se mora tako učiti od duhovske strani, z ravnanjem po naukih se pa ne mudi! Pri tem shodu pa se je pokazalo, da zoper žganje niso samo oni, katerim je časni in pred vsem večni blagor

ljudstva prva reč, namreč duhovniki in vsi pravi rodoljubi, ampak tudi socialni demokrati, ki se za večnost navadno toliko zmenijo, kakor za laski sneg.

Tudi v našem ljudstvu se je že precej udomačil demokratski duh in mnogi se ga nekako veselijo, ker menijo, da bo potem odstranjeno vse, kar jim zdaj še more ogreniti njih uživanje. Mnogi pijejo tudi že sedaj na račun socialdemokratske zmage. Te vroče in žejne rudečkarje hočemo malo politično s tem, da jim povemo dejstvo, da so tudi socialni demokrati — zoper žganje. Ako se torej oklepajo upa, da bo v demokratskem kraljestvu glaž vedno — poln — potem se jako goljufajo, kakor bi bili (kar sevé tudi ne verjamejo radi) opeharjeni še v mnogo drugih rečeh. Oni torej, ki menijo, da se jim še žganje ne privošči. Ako se jim pové: varujte se žganja — oni, pravim, naj vedó, da jim žganja tudi ne privoščijo ljudje, kateri vedno in vedno oznanujejo, da so največji prijatelji ljudstva. To je tudi nekaj naravnega. Socialni demokrati so v obče sevé na čisto krivih potih, ali mnogi imajo res voljo ljudem pomagati. Taki pa ravno zaradi tega ne smejo in ne morejo ljudij pustiti v mnenju, da bi jim bilo pomagano, če bi žganje teklo morebiti po vseh rekah, ampak morajo reči: Ne, to ni vaša rešitev, ampak vaš pogin!

Razvidno je pa iz tega dejstva tudi, da so pravi prijatelji ljudstva oni, ki so že davno pred socialnimi demokrati ljudi učili ter jim klicali: Varujte se žganja, ki je vaš največji sovražnik. Resnica mora prej ali slej na dan. To smo hoteli posebno omeniti, ker sodimo, da je ta prikazen imenitna tudi za naše domače razmere. Naj bi se povsod, kjerkoli je kraj, čas in prilika, storiti nekaj zoper žganje, poudarjalo tudi to, da so na shodu na Dunaju tudi socialni demokrati postali nasprotniki — šnopsarjev in šnopsarije!

Drugo, kar se je na tem shodu posebno poudarjalo, je to, da se mora povsod pobijati močno ukoreninjeno mnenje o redilni moči alkohola. Ljudje naj bi se ne dali zapeljati niti od svojih čutov niti od raznih zapeljivcev. Alkohol bodisi v žganju, vinu ali pivu, je le zdražilna ne pa redilna snov. Ker razburi človeku živce, more mu biti v marsikaterem oziru tudi v korist. O tem ni dvombe, saj se je spočetka sosebno žganjski alkohol sploh rabil le kot zdravilo. Kdor se pa pijač poslužuje

PODLISTEK.

Nekaj o prevaljski cerkvi.

Iz Prevalj, začetkom oktobra.

Z vidnim ponosom in tudi z opravičenim srčnim veseljem gledajo zdaj Prevaljčani na svojo cerkev. Res, krasna je, in te krasne slike! Nad večjim altarjem vidimo: Jezusa v naročju Marijine, Jezusa v grob nešenega, ter veliko nastropno sliko: vnebohod Zveličarja. — Na stropu v veliki srednji ladiji cerkve gledamo: Angel oznani Mariji, Jezusovo rojstvo, beg v Egipt, Janez krsti Gospoda, Jezusovo vstajenje, prihod sv. Duha. Dalje je naslikana pri stranskih altarjih: sv. Ana in ženitovanje v Kani. Nad spovednico g. župnika rešuje dobri Pastir ovčico iz trnja in zmote; nad spovednico kaplanovo pa objema in poljubljuje milostljivi oče izgubljenega sina.

Celi utis slik je jako ugoden, splošna sestava slik se je posebno posrečila, ne samo, kar se tiče razvrstitve na stropu in stenah v cerkvi, ampak posebno tudi gledé ugodno izbranih dogodkov iz življenja našega Gospoda in Marije. Slikal je Lah Fantoni. Bi pa kdo opomnil: zakaj pa ne domačin? Prvič je ta slikar v našem kraju ter tudi na sosednem Štajerskem znan, slikal je pred nami že več drugih cerkv; drugič smo iskali pravčasno domačih umetnikov, pa so bili zadržani; tretjič, kar je glavno: za umetnike-akademike imamo premalo denarja! Cerkev sama nima nič, in ljudstvo, čeravno do skrajnega darežljivo in za cerkev vneto, tudi ne more drugače nositi darov, kakor po

peticah, tu in tam po kronah. Lepše, pravilneje ter tudi bolj izvorno bi nam že domači umetnik oslikal in okrasil cerkev, a — račun bi se pa precej težje poravnal. Sicer pa tudi Fantoni slika lepo; vse hvale vreden je pa gledé skrbne in pobožnosti dihaajoče izpeljave slik. V nobeni sliki ne boš našel kaj neubranega, ali kaj dražečega. Križev pot pa, katerega je tudi on slikal, skoro ne bo mogel biti boljši, tudi ne, če bi priš-l izpod čopiča umetnika. Priporočali bi torej Fantonija posebno tistim cerkvam, ki so bolj ubožne, in kjer že cerkve same na sebi niso ukusno in slogu pravilno sezidane, kjer ni, da bi moral slikar še le celi cerkveni slog in sestavo si priučiti, ter moral potem veličastno sezidanemu hramu Božjemu primerno, tudi biti veličasten in pravilen v okrevanju in slikanju notranje cerkve. Pri vsej svoji skrbi in zvestobi je pa Fantoni nazadnje vendar malo prehitro in malo manj skrbno delal pri zadnjih štirih podobah. Prevzel je še zraven druga dela, po drugih krajih — na svojo pest, — in ker hoče letos vse dodelati, pa malo preveč hiti; opozarjamo ga pa tem potom, da si s tem kazi svoj dobri glas, katerega ima v teh krajih.

Druga zanimiva oseba pri popravljanju naše cerkve je pa neki kmet, p. d. Kacl. On ima v svoji glavi le-to „visoko“ misel: zvonik mora biti pobarvan! Že leta in leta nosi to misel seboj pri vsakem delu in opravilu, in mirú mu ne dá ne po dnevu ne po noči. Kupil je v ta namen že pred lanskem zelo močno in dolgo vrvo. Stala ga je okoli 40 gld. Sedaj se mu je vsaj izpolnila edina in srčna želja: Lahonček Hugo se suče na strehi ter barva zvonik, in Kacl-ova močna vrva ga

drži ter obvaruje pred padcem v globočino. In kako rad hodi gledat tega Lahončka, ki se tako lepo suče na njegovi vrvi! Bog mu naj povrne njegovo dobro delo, farani mu pa gotovo iz srca privoščijo nedolžno veselje.

Še ene osebe ne smem pozabiti, in to je g. Kolenc, tukajšnji posestnik. On je tudi veliki dobrotnik cerkve. Ko je videl, kako lepa je nova cerkev, ga je pa zbolelo v pobožno srce, da stara kapelica, ki je še ostala od stare cerkve, ter se še sedaj drži nove, ne bo tudi tako lepo oslikana in okrašena; in vendar je ta kapelica najbolj imenitna, in najbolj priljubljena pri faranih, saj v njej, v njenem altarju stoji in kraljuje še „stara Marija“, naša mati, ki nam je že tolikokrat pomagala! Sramota bi bila za celo faro, si je mislil, če bi tako pozabili svoje stare in prave matere. Hitro naroči Fantonija in okrasil in ponovil je staro znamenito kapelico. Plačal ga je pa — on sam s 130 gld.! Farani naj se ga hvaležno spominjajo v svojih molitvah! M.

Raznoterosti.

Friderik Viljem, mejni grof braniborski (roj. 1700) je iz celega srca sovražil lenobo. Zlasti ni mogel videti, ko so se ljudje zunaj brez namena sprehajali ali pa iz okna gledali mimogredoče. Ne-koč je videl neko imenitno gospo, ki je iz okna brez dela gledala mimogredoče. „Počakajte“, klical je na njo navzgor, „ako nimate nobenega dela, jaz vam kakšno poiščem.“ In takoj ji je poslal dva kosa platna in morala je iz njega šivati srajce za vojake.

z namenom, da bi se okrepčal, redil, prišel do moči, ta se goljufa. Tako se pa dan na dan goljufa mnogo ljudij, ne da bi se dali prepričati. S pijačami si mislijo opomoči, a ravno pijače jim vzamejo telesne moči in jim pripravijo prerani grob. Ministerski predsednik pl. Körber je v svojem govoru poudarjal posebno to dejstvo in vsi strokovnjaki so mu pritrdjevali ter dokazali resničnost tega z neovrgljivimi dokazi. „Moderna znanost“, pravi minister, „je razkrila pogubonosni vpliv alkohola na povprečno dolgotrajno človeškega življenja. Boj, kateri se danes bije, velja alkoholu posebno kot redilnemu sredstvu. V tem oziru je alkohol zares nezvest prijatelj; najprej stori dobro, da more potem tembolj pustošiti. Alkohol ne krepča, temveč uničuje vse, ki se mu vdajo.“

To naj bi si dobro zapomnili oni reveži, ki imajo le malo prisluzka ali pridelka in si še s tem kupujejo mesto dobre, redilne hrane, le pijače, posebno žganja ter imajo tako nekako dvojno škodo. Telesne moči vedno bolj hirajo, pride bolezen in nesposobnost za delo, s časom ni zaslužka in zato pomanjkanje na vseh koncih in krajih. Tako gre mnogim; pijače so jim v telesni in duševni pogin. Drugi vidijo sicer njih žalosten konec, a žal, le malo jih je, kateri bi se varovali te poti in ne drvili s prvimi vred v isti prepad. Dr. Bär pravi: „Nobeno mnenje ni toliko pospešilo pijančevanja in pridobilo alkoholu toliko prijateljev, kakor mnenje, da daje moč in redi; ali tudi nobeno mnenje ni nevarnejše in nobeno ni toliko škodovalo nižjim stanovom, kakor to, ki je naredilo iz alkohola in sploh pijač redilna sredstva.“

Zato pravimo: Delavci, kmetje, ki opravljate težka telesna dela, ako si hočete pridobiti novih močij, potem jih ne iščite v pijačah; posebno ne v žganju, drugače bote oslabei in imeli dvojno škodo. To je mnenje in prepričanje vseh učenjakov in zdravnikov; o tem se prepriča vsak lahko tudi sam, če ga morda ravno pijače niso že oslepile. Kakor se je prikazalo na zadnjem shodu na Dunaju, so bili tudi tam vsi deležniki istega mnenja od našega prvega ministra do zadnjega socialnega demokrata. T.

Dopisi.

Otok. (Tujci in romarji.) Naš lepi otok s svojo znamenito starodavno cerkvijo je cilj romanju raznih ljudij. Po letu pribajajo semkaj mnogi tujci, da si ob krasnem jezeru in v blagodejnem zraku utrdijo svoje zdravje. Letos je bilo tukaj 281 stalno nastanjenih strank, med njimi — hvala Bogu — še nobenega žida. Naši ljudje so bili z letošnjim letom prav zadovoljni. Porečani pa ne. Tudi na parnikih so z letošnjimi dohodki zadovoljni. Ribiči pa nikakor niso zadovoljni, ker zaradi vedno večjega prometa trava ob koncu jezera pojema, ribe nimajo zakrivališč in tako mora riboreja pojemat vedno bolj. Rake so sicer nasadili na raznih krajih, a doslej še ni bilo videti kakega uspeha. — Na roženvenko nedeljo je bila naša cerkev cilj mnogoštevilnim romarjem, ki prihajajo ta dan sploh radi semkaj, ki so pa letos zavoljo svetega leta prišli v tem večjem številu. V spovednici je delovalo ta dan 5 gospodov, obhajancev je bilo nad 500. Tu se je že l. 1711. usta-

Kaj se je kadilo v Evropi pred poznanim tobakom? Sploh je razširjeno mnenje, da je kadenje prišlo v Evropi v navado še le po odkritju Amerike. A starinoslovci trdijo, da že v starih galijskih in celo predzgodovinskih grobovih se večkrat nahajajo glinaste pipe ali pa pipe iz železa in brona. V l. 1844. je Cochet našel veliko število glinastih pip v galijskih grobovih v Neuville le Pollet. Na Holandskem je učenjak Watteville našel v predzgodovinskih grobovih glinaste pipe in neki starinoslovec je napisal celo knjigo o „malih pipah“ predzgodovinskega človeka. Na Švicarskem so našli pipe med raznim rimskim orodjem; Quinquerez je našel v okolici Berna stare fužine še iz dobe predrimskim napadom in v njih veliko število železnih pip. Na Škotskem se jih nahaja toliko, da jih tudi priprosto ljudstvo dobro pozna. V l. 1845. je L'Escalopier našel v Rimu 50 pip iz brona, ki so podobne sedaj rabljenim pipam. Iz tega se vidi, da so že v davnih časih ljudje kadili, ali vprašanje je, kaj so kadili, ko še takrat tobaka v Evropi ni bilo. Stari letopisi kitajski, spisani več sto let pred odkritjem Amerike, trdijo, da so na Kitajskem v davnih časih kadili neko vrsto tobaka (Nikotiana chinensis). Plinius pripoveduje, da divjaki kadijo neko trstiko, katero on cipirus imenuje, in da nikoli od doma ne grejo, predno v se ne vlečejo nekaj dima iz te rastline, ki jih krepča in razveseljuje. V Herodotovih spisih beremo, da so se Skiti omamljali z dimom iz konoplja, katero so polagali na razbeljeno kamenje; tudi še sedaj se nekateri ljudje na vzhodu omamljajo s pripravki iz konoplja. Poleg tega so se kadila še druga zelišča. Pesnik katalonski, Mosen Febrer, je napisal l. 1275. v pesmi,

novila bratovščina sv. rožnega venca, ki je bila ponovljena l. 1890.

Velikovec. (Povišanje šolskih priklad.) Poročal sem že, da se na tukajšnji nemški mestni šoli zdaj otvori peti razred. Natorna posledica tega je, da se morajo za prihodnje leto šolske priklade povišati za 4 odstotke, tako da bodo zanaprej iznašale 20 odstotkov. Glavni vzrok velikovskega razširjenja nemške mestne šole je seveda strastna gonja zoper našo „Národno šolo“. Najžalostneje pa je to, da morajo naši rodoljubni okoliški kmetje, ki pošiljajo svoje otroke v našo „Národno šolo“, ker je okolica v Velikovec vsolana, tudi vsi šolske priklade za nemško mestno šolo plačevati.

Št. Štefan pri Velikovcu. (Sijajen shod.) Shod, katerega je naša podružnica sv. Cirila in Metoda za Velikovec in okolico dné 6. t. m. v tukajšnji Mežnarjevi gostilni napravila, se je ob obilni udeležbi iz vseh sosednih far prav sijajno vršil. Kot glavni govornik je nastopil g. kanonik Weiss, ki je govoril jako navdušeno in v dovršeno lepi slovenščini o potrebi verske šole z ozirom na luteransko „Proč od Rima“ gibanje. Jako živo popisuje nadarjeni govornik boj med krščanskim in protikrščanskim duhom že od začetka krščanstva, izvrstno slika Kristus nasprotnike farizeje in pismarje, velikega duhovna Kajfeža, rimskega namestnika Poncija Pilata in izdajico Judeža Iskarijota kot zastopnika verskih in narodnih izdajic vseh časov. Pohvalno omenja rimskega cesarja Konstanca Klora, primerno pa ožigosa krščanskega odpadnika, rimskega cesarja Julijana, ki je kristjanom prepovedal v šole zahajati, da bi ostali surovi in neomikani. Sv. cerkev je prestala ne samo javno preganjanje, ampak še hujše nevarnosti, namreč krivoverstvo in razkolništvo in brezverstvo. Pravi omikani človek sploh ni sovražnik vere, tako je n. p. veliki učenjak današnjih dni, Pasteur, rekel: „Ako kdo mnogo študira, postane dober katoličan, ako se kdo še več uči, postane boljši katoličan. Veliki del nevernežev med sedanjo inteligenco tvorijo na pol omikani ljudje. Vendar se nahaja tudi med razumnostjo še dosti vernih ljudi. O vseh preganjavalcih sv. cerkve veljajo svetopisemske besede: „Ki so detetu po življenju stregli, so umrli.“ Tako bo sv. cerkev prestala tudi najnovejšo nevarnost takozvano „Proč od Rima“ gibanje. Kakšni so možje, ki so to gibanje provzročili? To so vedno žejni Schönerer, ponesrečeni študent Wolf, bivši zadolženi sladkar Iro in dva odpadla katoliška duhovnika. Sv. cerkev, ki je na skalo zidana, ne more trpeti škode, ako še toliko ljudi od nje odpade; škodo trpi le tisti, ki jo zapustijo. Tedaj bodimo zvesti sini in hčere svete katoliške cerkve, konča govornik, in podpirajmo našo vrlo družbo, ki hoče nam priboriti versko šolo za našo mladino. Burna pohvala je sledila navduševalnemu govoru. — Nato poudarja g. župnik Treiber velike zasluge, katere ima dična naša družba sv. Cirila in Metoda za rešitev naše slovenske narodnosti na mejah, sosebno pri nas na Koroškem. Kar se poprej skoz vsa stoletja ni posrečilo, namreč ponemčiti slovenski del naše lepe dežele, to znajo doseči naši narodni nasprotniki s pomočjo nemških šol. Posebna nevarnost preti slovenski okolici naših mest. Naša sveta dolžnost je tedaj, da to prekoristno družbo, ki je nam postavila našo „Národno šolo“, z vsemi močmi

ki opeva zmago nad Valencijo, da so v dobi vojske vojaki kadili lavandulo, ker spanje odganja in daje pogum. Donogh O'Brien, kralj Thomania, kateri je umrl l. 1267., drži na spomeniku v ustih kratko irlandsko pipico. Torej kajenje je že stara razvada.

Zakaj si jemljejo žene?

Prvi pač rabi mogočni denar:
Torej si „tako“ poišče v dar.
Drugi zapazi lepoto na licu:
Torej uboga on srčnemu klicu.
Tretji pač dalje čakati noče.
Četrta, ker tako mamica hoče.
Peti pokliče družico si v hram,
Ker noče več kuhati, prati se sam.
Šesti si ženo-delavko poišče,
Ker dekla mu všla je iz hiše.
Sedmi se dalje branit ne more:
Dekletce včasih preveč so nore.
Osmi, ker že navada je, misli jo vzeti.
Drugi pa, deveti in deseti
Sami ne vejo, zakaj jo imajo:
Vsi preneumni so bili za vdajo.

Ker vzel si jo,
Pa „Živi-jo“!

Smešničar.

* **Dobra kava.** (Mož proti ženi, ko je že popil pol čaše kave): „Ti, ali je to kava?“ Žena (razdražena): „Kaj pa misliš, da je!“ Mož: „No, vidiš, jaz sem tudi takoj uganil.“

podpiramo. Ko se je potem stari odbor vnovič potrdil, pobirali so se letni doneski, in res nabrala se je lepa svôta 54 kron. Z „Živio“-klici na presvitlega cesarja se je shod zaključil. Na to se je razvila jako živahna prosta zabava. Veliko smeha je napravila šaljiva tombola, ki se je letos prvokrat na shodu igrala. Dobitki šaljive tombole so se kupili z velikodušnim darom, kojega je vzorni rodoljub v ta namen volil. Bodi mu za to prisrečna hvala izrečena! Glavna zasluga pa, da se je letošnji shod tako sijajno obnesel, gre vrlim združenim pevcem iz Klostra in Grebinja, ki niso se zbal dolgega pota in naš shod s svojo navzočnostjo počastili. Peli so ti pevci tako krasno in vstrajno, da so bili zborovalci kar očarani. Napitnica, katero je g. kanonik Weiss vrlim pevcem v zahvalo spregovoril, je našla pri vseh navzočih navdušeni odmev. Bog živi vrle slovenske pevce in na svidenje na drugih shodih!

Ruda. (Izgubljenec. — Za reveže.) Pred enim mesecem je šel Alojzij Fürpas, posestnik Nudlerjeve bajte na Ledu, v Velikovec, je vzdignil tam v davkariji 251 kron, za katere so ga cigani hoteli ogoljufati, pa so mu jih dobri ljudje in sodnija zopet pridobili, potem je pa izginil in ga ni bilo več nazaj. On je precej velike postave, 32 let star, nosi črnkasto brado in govori slovensko in nemško. Če bi ga kdo videl, naj to ruški občini naznani. — Naša občinska priklada iznaša letos 43%. Veliko stane oskrbovanje ubogih bolnikov, za katere se je lansko leto plačalo 2667 kron. Če pomislimo, da ruška občina šteje samo okoli 2000 duš, je to gotovo veliko. Občinski odbor je zato v zadnji seji sklenil, da hoče po malem vpeljati vložni način oskrbovanja ubogih in je za sedaj prevzel tri vložnike. Kdor vložnika oskrbuje, plača za 6% manj občinske priklade. Morebiti si občina s tem po malem zlajša veliko breme za oskrbovanje ubogih. Uboge podpirati je sicer dobro delo, ali dosti je tudi takih, ki podpore ne zaslužijo.

Globasnica. (Se nekaj odgovora.) Popravek, katerega so morale prinesiti „Freie Stimmen“ radi lažjavega dopisa: „Dve požarni brambi v boju“, je dotičnega dopisnika precej vznemirilo. To kaže dopis, katerega prinaša omenjeni časnik v št. 79. dné 2. vinotoka. Ker dopisnik ne more ovreči resničnih dejstev, da so namreč „Nemci“ napadli Slovence, ki so se mirno obnašali, skuša si pomagati s tem, da je nakopičil celo vrsto vprašanj z namenom, obrniti pozornost bralcev na postranske stvari, katere pa nikakor ne predrugejajo položaja. Glavna stvar ostane ta, da so „Nemci“ prišli namenoma k tepenju izzivat mirne Slovence. To ostane resnica, naj si tudi Gustl izmislil še enkrat toliko vprašanj! Omenjena vprašanja pa tudi kažejo, da dopisnik menda še ni imel časa, prebrati „Mirovega“ poročila, kjer je na vsa vprašanja že odgovorjeno. Iz uljudnosti vendar dostavimo še nekaj: Neresnično je, da bi bil kdo Slovecem s signali dajal znamenje za odhod; neresnično, da bi bil g. Kraiger vodil kričeče fante mimo Malevasi; neresnično, da bi bil g. Krajger skočil čez mizo v Šoštarijevi gostilni. Ker je torej dopisnik v „Fr. St.“ stavil precej vprašanj, ga vprašamo tudi mi: Ali dopisnik ne vé, da imajo gostje dolžnost, pošteno se obnašati in da nikdo — tudi nemški „hajlovci“ ne — nima pravice, mirne goste izzivati? Ali ne vé, da „heil“-klic postal bojni klic nemško-nacionalne, da, iredentistične stranke, da je postal znak protiverskega, da, protiaustrijskega mišljenja in teženja in da kot tak mora žaliti vsakega Slovence in Avstrijca? Dalje vprašamo dopisnika, kje se je učil misliti, da postavlja vse na glavo? Kdo na širnem svetu pa more misliti in trditi, da je tisti kriv razgredov, kateri razgrajalce opominja, naj mirujejo? Kaj tacega se mora skuhati le v kaki bolni glavi! Dragi Gustl, ali nisi mogel zabraniti, da bi od Paarove gostilne, oddaljene kakih 300 do 400 korakov, kjer je sedelo 100 do 150 mirnih (!) gostov, ne bilo proti Šoštarijevi gostilni priletelo nekaj kozarcev, kateri so enega izmed Slovencev ranili, da je imel še drugi dan otekel prst? Ali so kozarci napadalno orožje nemških „človekoljubnih“ požarnih bram? Ali ne vé dopisnik, da je neki Deutschman nesramno zmirjal Petra (ne Ignaca) Simoniča in da ga je le-ta še-le potem potisnil strani, na kar mu je Deutschman dal zausnično? Ob koncu vprašamo še: kakšni morajo biti nemški brambovi, kedar so pijani? Zakaj dopisnik imenuje te izzivalce „trezne Nemce“. Če se „trezni Nemci“ obnašajo tako, — Bog nas potem varuj pijanih!

Od nekod. (Nekaj za smeh — ali pa tudi ne.) V nekem kraju na Spodnjem Koroškem prinese dijak na pošto nakaznico, ki je bila takole naslovljena: „Vodstvu Národne šole“ v Šent-Rupertu pri Velikovcu“. Gospodična poštarica gleda in gleda, kakor tele nova vrata v hlevu, kakšen šment bi neki to bil „Národne šole“. No, naposled pa zarudi in vpraša sramežljivo: „Bitte, wie heisst denn dieser Herr?“ („Prosim, kako pa se imenuje ta gospod?“) Ko ji je dijak razložil, da „Národna

šola“ ni gospod, ampak da je šola, v kateri se poučuje slovensko, se je malo nasmejala, pa ne vem komu, ali sama sebi, hočem reči svoji nevednosti, ali pa dotičnemu slovenskemu dijaku. No, pa sram je itak ni bilo, saj se ji je prigodilo kaj takega goto že večkrat! Takšne so naše pošte!

Spodnji Rož. (Petje.) Gotovo je že marsikdo izmed cenjenih bralcev občudoval lepo petje, ki se razlega po naših hribih in dolinah, gotovo pa se je tudi marsikomu srce žalosti krčilo, ko so udarjali namesto milih domačih glasov tuji na njegovo uho. Lepa, stara domača pesem se zmirom bolj izgublja, in nove, nemške pesmi, se širijo med slovenskim ljudstvom. Vsak slovenski rodoljub je to žalostno resnico že bridko izkusil. Pa kako lahko bi bilo to vse drugače! Le dobre volje je treba in vstrajnosti. Da so spodnji Rožani najboljše pevci na slovenskem Koroškem, vé vsakdo; da so Slovenci, vé tudi vsakdo. A da ti slovenski spodnji Rožani pojó večinoma nemško — tega ne vé vsakdo. Ko bi se pa ti spodnji Rožani združili in ustanovili slovensko pevsko društvo, bi se marsikaj tudi v narodnem oziru zboljšalo. Velikansk vpliv ima pesem, posebno pa lepa ubrana slovenska pesem na narod. On se začudi in razveseli, ko sliši ubrano pesem v milem materinem jeziku. In dela ponosnega, da imajo Slovenci tako lepih pesnij. Tako se vzbuja narodno čustvo — narod se zaveda, kaj da je. Megla, ki je ležala pred njegovimi očmi, izgine, in jasno solnce pravega spoznanja prisije. Veliko moč, ki jo ima lepa slovenska pesen, je treba torej tudi porabiti. Le pogledite nasprotnike! Od teh se učimo, kako je treba postopati! Da bi ljudje le bolj videli, kako velikansk uspeh ima tesnejše združenje, kako pomenljiva so društva! Lepa pesem vzgaja in blaži človeka ter ga povzdiguje nad vsakdanjost. Človek dobi pojem o lepoti in zaničuje, kar je podlega, ničvrednega. Ako uvažujemo vse to, vidimo kako velikansk vpliv ima lepa pesem. Naša dolžnost je torej, da širimo lepo petje. To pa se najlažje zgodi, da si ustanovimo pevška društva. Na to smo se Rožani in pa koroški Slovenci sploh dosedaj premalo ozirali. A upamo, da bo časoma boljše. Kakor se čuje, se bo v Glinjah ustanovilo slovensko pevsko društvo. Vsa čast in hvala onim, ki bodo pri ustanovitvi tega društva delovali. Le na delo, vrli Glinjčani, brez vsakega strahu! Pokazali bode, da še niste tako zapuščeni, kakor se zdi na prvi mah nasprotnikom. Seveda boste se morali mnogo truditi, ali s tem bode, pokazali, da v resnici skrbite za svoj narod, da ne nosite samo narodnosti na jeziku, ampak, da hočete res s svojo delavnostjo in požrtvovalnostjo delovati za naš kraj, da bo dobil časoma popolnoma slovensko lice. A še nekaj hočem omeniti. Pevsko društvo se ne sme ustanoviti v ta namen, da bi se morda pijančevalo in prepevalo za pijačo, ampak da ostane vedno v dobrem imenu in da v vsakem oziru izpolni svoj posel. Novo slovensko pevsko društvo naj postane vzor vsem nemškim v Rožu. Vsak pevec naj pokaže, da ne hodi pet zaradi pijače, ampak da ima vzvišen vzrok, da bo s tem spolnil le svojo dolžnost kot Slovenec! Glinjčani in Tratinjčani, pristopite torej v prav lepem številu slovenskemu pevskemu društvu! Da se res uresniči lepa misel, ki so jo sprožili nekateri vrli Glinjčani, v to pomoz! Bog! Živijo!

St. Jakob v Rožu. (O naših „fortšritlarjih.“) Za letne vročine meseca avgusta so letela po Rožu brezimna pisma, pisana od naših „fortšritlarjev“ in borilcev za nemško šolo, iz katerih se cedi strašna modrost in znanje zgodovine. Škoda da ni bil pustni čas, v katerem naš pregovor pravi: „pust je norec prust.“ Pisana so bila v nemškem jeziku, ali v kakej nemščini!! Izobražen bralec nisi našel v njih ne jedne vrstice pravilne nemške besede ne gledé pravopisa, ne gledé logike. Pa kaj je mar takim učenjakom logika in nemški pravopis, saj zadostuje, da so le „bindišfortšritlarji“. Poznamo jih te lepe ptičke, pa s takšnimi ljudmi prekarjati, se vendar ne spodobi. Vprašam Vas „vindišfortšritlarje“ samo to: Ste-li Vi izmislili in napravili že pred 30 leti posojilnico, ki je v tem dolgem času čez deset milijonov goldinarjev prometa imela? Ste Vi napravili prekoristno požarno brambo, podružnico kmetijske družbe, zadrugo za konjo in živinorejo, sploh ste Vi osnovali mlekarno, pevski kvartet, ste se Vi trudili za povzdigo sadje-reje?! Ali je to „fortšrit“, da zmijate zoper vero in duhovnike, ki so vsi sinovi kmetjskih starišev, torej iz vaše srede, zoper lastno kri in materino besedo? Ko obirate svoje zaslužene rojake, ki so Vam pri vsaki priložnosti nesebično in radovoljno dobrote skazovali? Le na dan z odgovorom! Je-li tako ravnanje pošteno in pravično? Poznamo Vas, radi posedate po krémah, sčuvate tam in vznemirjate ljudi, prikrivate jim resnico ter trosite sovraštvo med sosedi in to večidel iz sebičnosti in gole dobičkarije! In tako dejanje imenujete: (sram Vas bodi) „fortšrit“? Vsa inteligenca, ki pohaja iz gornjega Roža, stoji odločno proti Vam in na strani

pravih Rožanov, ne pa: „bindišfortšritlarjev“; ker doslej niste pokazali v djanju pravega napredka niti toliko, kar je črnega za nohtom, pač pa kažete pri vsakej priložnosti očitno nemarnost proti vsemu, kar imenuje izobražen Nemeec, Francoz itd. napredek ali „fortšrit“.

Leše v Rožu. (Nekaj redkega.) V šent-Jakobski fari imamo več cerkvenih podružnic, med njimi podružnico pri Sv. Urši, pod katero spadajo vasi: Svetne, Breznica, Leše in Področica. Gosp. novomašnik Iv. Serajnik, sin cerkovnika omenjene podružnice, nam je letošnje počitnice delal s tem, da je pri sveti Urši večkrat božjo službo obhajal, veliko veselje. In to se nam je tem bolj milo zdelo, ker je pri sv. maši oče stregel, zvonil, in mežnarsko službo opravljal pa njegov dedek. Gotovo redek dogodek!

Rožek. (Knjige družbe sv. Mohorja.) Z veseljem sem slišal naznanilo, da so Mohorjeve bukve že tukaj. Letos nas je iznenadila družba, ker nismo še pričakovali bukev; zato sem pa hitel takoj po sv. maši v farovž, da lepe knjige hitro ponesem domu. Še prav časa nisem imel južinati. Pregledam „Koledar“, in radoveden sem, koliko nas je letos Rožečanov pri družbi. A kako sem ostrmel! Lani 120, letos pa 68! Za polovico se je skrčilo število družnikov, a kaj je vzrok? Vzrok je naš g. župnik?! Lani je nabral tako število in letos — bi ga bil nabral zopet, a našim nemčurčkom se je zameril, ker si je dovolil ob volitvi potegniti s Slovenci, in zato mnogi iz mržnje do g. župnika niso pristopili! A v tem se vidi pač čudna mlačnost naših ljudi in tudi majhno hrepenenje po dobrih, poučnih in zabavnih bukvah. Da bi se ljudem vendar posvetilo, da bi spoznali, kdo jim hoče dobro in koliko koristi v hiši dobra knjiga. Žalibog, da tisti, ki se Nemeem toliko dobrikajo, berejo najraje umazane liberalne časopise. Toliko sem vam hotel povedati, da se spomnite, ko bodete v „Miru“ brali sodbo, o številu Mohorjanov po posameznih farah. Bog daj drugo leto boljšega uspeha!

Novičar.

Na Koroškem.

Župnik Vojteh Krejči †. V Libeličah je dné 10. oktobra po dolgem hudem bolehanju umrl č. g. župnik Vojteh Krejči iz Gorij, star 35 let. Pokojnik se je porodil dné 22. aprila 1866 v Novemsedlu na Češkem, v mašnika je bil posvečen dné 10. maja 1890. Zadnja leta je hudo bolehal na pljučih. Prebival je zadnji čas pri svojem bratu Martinu, župniku v Libeličah. N. p. v m.!

V tukajšnjem bogoslovju je letos 54 bogoslovcev, med njimi 25 Slovencev. V četrtem letu je 12, v tretjem 11, v drugem 13, v prvem 18 bogoslovcev. Na novo je vstopilo 18 gospodov, med njimi Slovenci: Iv. Dolinar iz Griž na Štajerskem, Gr. Hercele iz Bilčovsa, Fr. Letonja iz Ptujca, Jos. Linasi iz Bistrice v Rožu, Jan. Lučovnik iz Šmarjete v Rožu, Jan. Pretnar iz Gorenjskega, J. Varh iz Borovlj, Fr. Vuk iz Št. Jurija ob Ščavnici.

Duhovske zadeve. Duhovnih vaj pri oo. jezuitih v Št. Andražu se je od 30. sept. do 4. okt. udeležilo 16 gospodov. — Prvi Fišingerjev kanonik v Velikovecu je dobil č. g. Fl. Kramar, provizor v Črnečah. — Izvoljena in potrjena sta za tinsko dekanijo kot dekanijska svetovalec vč. gosp. Ant. Trobeš, prošt v Podkrnosu, in č. g. Štef. Bayer, župnik v Pokrčah. — Farni izpit je od 8. do 10. t. m. delalo 14 duhovnikov, med njimi štirje Slovenci: g. Fr. Ks. Meško, provizor v Št. Danijelu; g. J. Zeichen, provizor na Djekšah; g. A. Kaplan, provizor na Mostiču, Iv. S. molej, kaplan v Prevaljah.

Veličasten shod je imela Ciril-Methodova podružnica za Pliberk in okolico minulo nedeljo dné 13. t. m. pri „Šoštarju“ v Globasnici. Udeležba je bila ogromna, navdušenje za našo stvar veliko. Shod se je vršil v najlepšem redu ter je bil krepek odgovor hujskarijam nemškutarjev. Govorili so gg. Maierhofer, Ilavnik, Dragasnik, Poljanec, Mikeln, Krajgar, ter so govorili napravili globok utis. Obširnejše poročilo sledi.

Iz uradnega lista. Na Gozdanjah je razpisano mesto babice do 20. novembra. — Na slovenski šoli v Št. Jakobu v Rožu je razpisano mesto učitelja do 26. oktobra.

Dobava žita. Intendanca III. voja v Gradcu razpisuje dobavo žita za posadke v Gorici, Trstu, Pulju, Gradcu, Ljubljani, Mariboru in Beljaku. Več se izvê iz razglasov v uradnem listu.

Samomori. Ta oddelek menda ne izgine več iz koroških listov. V Radentheinu si je dné 3 okt. posestnika sin V. Erlaher na polju, in sicer pred očmi blizu stoječih poslov, prestrelil glavo. Uzrok so bili domači prepiri. — V Št. Rupertu pod Celovcem se je zastupil 45letni gostač Š. Martinc.

Droblj. V planinski koči pod Velikim Zvošnjem („Glocknerhaus“) je bilo letos 4311 tujcev, 635 več kakor lani. — Cesar je potrdil zakon, sklenjen v zadnjem zasедanju deželnega zbora, gledé ohranitve dravskega mostu pri Kamenu. — V Velikovecu so na meščanski šoli s pričetkom šolskega leta otvorili drugi razred za fantje in prvi razred za dekleta. — Požar v Ladinah, o katerem smo že zadnjič poročali, je napravil škode 19.962 kron, oni na Gorici 60.000 kron. Na obeh krajih so zažgali otroci. — Ker je od vojakov ušel, je bil nek lovec 20. bataljona obsojen v Celovcu na 2letno težko ječo. Potem mora še tri leta služiti.

Po slovenskih deželah.

Poročilo o II. slovenskem kat. shodu je ravnokar izšlo. Na 252 straneh obsega natančno poročilo o shodu, vse govore, resolucije itd., ter podobe predsedstva in škofov, ki so se zborovanja udeležili. Cena lepi knjigi je samo 1 krona.

Drobne novice. Deželnim glavarjem za Kranjsko je zopet imenovan dosedanji glavar Oton pl. Detela. Njegov namestnik je Nemeec, pl. Lichtenberg. — V Gorenjivasi pri Ribnici je dné 5. okt. požar 21 gospodarjem uničil 69 poslopij. Škoda znaša nad 100.000 kron; zavarovani so pa bili le za 32.000 kron. Ubogi ljudje! — Trgatev v Istri je letos tako obilna, da je težko najti kupcev za grozdje in za mošt ter primanjkuje posode, da se shrani nov pridelek, posebno v južni Istri. Mnogo grozdja je moralo ostati na trtah. Staro vino se ponuja pod ceno, po 7 do 8 gl. hektoliter, da se dobi v kletih prostora. Grozdje se je prodajalo po 2½ novčiča, teran pa po 5 do 6 novčičev.

Iz slovanskega sveta.

Občni zbor nemškega „Schulvereina“. Dne 6. oktobra se je v Brnu vršil 21. občni zbor nemškega „Schulvereina“. Leta 1900 je društvo dobilo vsled zapuščin 32.035 K 32 h. Zahvaljeval se je predsednik posebno za mnogobrojne darove iz Nemčije. Doslej je društvo dalo za ponemčevanje nad osem milijonov kron. Blagajnik Schandl je dejal, da se društveni dohodki niso pomnožili, ampak celo zmanjšali. Dohodkov je bilo v preteklem poslovnem letu 406.415 K, torej za 38.335 K manj nego lansko leto, vendar je društvo izdalo za svoje namene 28.000 K več nego lansko leto, torej 372.224 K. Rezervnega zaklada ima društvo 89.000 K!

Deželnozbornske volitve na Češkem. Pri deželnozbornskih volitvah na Češkem so Mladočehi doživeli občuten poraz. V kmečkih občinah so zgubili najmanj mandator, katere so dobili agrarci (kmetjska stranka), ki imajo dosedaj 15 sedežev v deželnem zboru. Mladočehi so dobili 21 mandator. Vsenemci so v kmečkih občinah dobili 11 mandator, in se je njih število iz kmečkih občin za pet pomnožilo. Nemški liberalci so zgubili 17 mandator. Dalje so izvoljeni trije pristaši nemške ljudske stranke, en nemški krščanski socijalec in en češki radikalec. Potrebni je 22 novih volitev. V mestni skupini so Mladočehi ohranili dosedanje število poslancev. V Budjevicah je nemški kandidat z narhujšim pritiskom dobil samo dva glasa večine. Vsenemci so imeli tudi v mestni skupini mnogo uspehov.

Blagostanje kmetov. Češkimi „Katoliškim Listom“ se piše: Venomer se slišijo tožbe kmetov o slabih časih. Polje malo rodi, davki so čedalje večji in žito je dober kup. Ali vendar to ni v resnici tako strašno, kakor kaže sledeči resnični slučaj iz kmetijskega življenja. V kraljevegraškem okraju v mestu Jaroměř je neka kmetica prodala 8 hl pšenice. Dobila je pa toliko denarja za njo, da ga niti domu nesti ni mogla. Za 8 hl je dobila 10.800, toda, žalibog, le samih vinarjev; bilo jih je bojda cel škafec. V katero hranilnico je bo nesla, še sama ne vé, toda toliko je gotovo, da, ko je hotela nekaj v štacuni kupiti za dve kroni, so jo rajši počakali za denar, kakor da bi sprejeli toliko bronca. To je vendar blagostanje, v katerem zdaj živimo po vpeljavi novega denarja!

Križem sveta.

O Burih. Dne 11. oktobra sta minuli dve leti, odkar se je pričela vojna med Buri in Angleži. Angleži v kljub svoji ogromni premoči Burov niso mogli ugnati, marveč zdaj ob pričetku tretjega bojnega leta so Angleži v hujšem položaju, nego kdaj poprej. Te dni so poročali listi, da se je uprla cela kapska kolonija. Nad 20.000 Holandcev je oboroženih. Močen burski oddelek je na potu proti Kapstadt. V bruseljskih burskih krogih se sodi, da bodo izgubili Angleži celo Južno Afriko.

Napad na papeža. V vatikanu so prijeli nekega 23-letnega Glanoviča iz Spljeta, ki je hotel, kakor poročajo, umoriti papeža Leona XIII. zaradi tega, ker je izdal pismo gledé preosnove zavoda sv. Jeronima. Glanovič je velik sovraznik Hrvatov, in je odšel iz Spljeta z namenom, da počne v Rimu grozno zlodejstvo. Zaradi tatvine je bil že 6 let v zaporu.

Zoper žganje. Na Francoskem je vlada prepovedala prodajati žganje vojakom. Vojni minister pa dobi na leto nekaj tisoč frankov, da bi se moglo med vojake zastoj deliti vino in pivo.

Velika nesreča preti kmetom na Rumunjskem. Vsa letina je v nevarnosti zbok velikega števila kobil, ki so se v zadnjem času prikazale na tamošnjih poljih. Da bi to nesrečo preprečila, poslala je vlada na deželo celi polk vojakov, da bi pomagali kmetom vničevati nevarnega sovražnika.

To in ono. Deželni zbori: tirolski, dalmatinski, goriško-gradiščanski in istrski, so razpuščeni. Nove volitve se vrše meseca novembra in decembra. — Za na Kitajskem padle avstrijske vojake se napravi na cesarjevo povelje v mornariški cerkvi v Pulju spominska plošča. — Na dnevnem redu prve seje državnega zbora dné 17. t. m. je proračun in predloga o gospodarskih zadrugah. Na Ogerskem je v državni zbor izvoljenih 262 liberalcev, 75 pristašev Košutove stranke, 20 pristašev kat. ljudske stranke, 3 Slovaki, 2 Srba. Največ je zgubila vladna liberalna stranka. — Na Dunaju je bil minuli teden shod avstrijskih vrtnarjev. — V dvoboju je bil na Dunaju ustreljen poročnik Sojka. — V Hotseku na Ogerskem so ropali iz poštnega voza 15.000 kron. — Pogorela je vas Fejertatak na Ogerskem. Zgorelo je 207 hiš z vsemi postranskimi poslopji, opravo, mnogo živine itd. Škode je 300.000 kron. — V Kruševacu na Srb-skem se je razstrelil dinamit. Porušilo je 12 hiš, 3 osebe je usmrtilo, 14 težko ranilo. — Hči pokojnega prestolonaslednika Rudolfa, nadvojvodinja Elizabeta, se je zaročila s knezom Otonom Windischgraetzom.

Tržne cene.

V Celovcu, dné 10. oktobra 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica	10	76	13	45	— konj
rž	9	10	11	37	— pitani vol
ječmen	—	—	—	—	—
oves	5	29	6	61	5 vprežnih volov
turšica	8	60	10	75	— juncevi
pšeno	14	—	17	50	73 krav
proso	—	—	—	—	1 telica
fižol, rudeč	10	24	12	20	— pitanih svinj
krompir	1	80	2	98	— prasev
ajda	6	92	8	65	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po — K do — K, krave po 140 K do 320 K.

Sladko seno je meterski cent po — K — v do — K — v, kisló seno po 3 K 80 v do 5 K 80 v, slama po 3 K 80 v do 4 K 30 v.

Promet je bil dober.

Velikovec, dné 9. oktobra. Prignali so: 51 volov, 62 krav, 2 telice, 2 teleti, 69 ovac, 2 kozi. Prometa skoro ni bilo nobenega.

Spodnji Dravograd, dné 21. sept. Prignali so: 1 konja, 45 pitanih volov, 380 vprežnih volov, 190 juncev, 175 krav, 115 telic. Cena pitanih volov 54 do 58 kron, vprežnih volov 50 do 54 kron za meterski cent žive vage. Sejem je bil dobro obiskan. Promet je bil bolj mlačen. Kupci so bili iz Šajerskega in labudske doline. Prihodnji sejem je dné 4. novembra.

Vabila.

Katoliško delavsko društvo v Prevaljah priredi v nedeljo dné 20. oktobra večje zborovanje v Štoklovi gostilni, ob 3. uri popoldne. Po običajnem mesečnem vspredu se bo razpravljalo o obligatoričnem zavarovanju delavcev. Zraven udov, kateri naj pridejo polnoštevilno, vabimo tem potem tudi še druge, ki se zanimajo za to zanimivo in potrebno stvar.

V imenu odbora: tajnik.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmarovac in okolico priredi v nedeljo dné 27. vinotoka 1901, ob 3. uri popoldne, svoj letni občni zbor v Kramarjevi gostilni v Hodišah po sledečem dnevnem vspredu: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Sprejem in vpisovanje udov. 4. Volitev novega odbora. 5. Razni govori in navetji. Po zborovanju prosta zabava s petjem. K obilni udeležbi vabi vse ude ter zavedne Slovence in Slovence odbor.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se celovški Slovenci shajajo vsako sredo ob 1/2 8. uri zvečer v gostilnici hotela „pri Sandwirt-u“, kjer imajo odmenjeno svojo „klubovo sobo“, tretja vrata (t. j. druga soba) pri vhodu na desno. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Loterijske številke od 12. oktobra 1901.

Gradec 55 16 77 72 44
Dunaj 20 40 86 34 31

NAZANILA.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar izšla v drugem popravljenem in pomnoženem natisu:

Cecilija.

Cerkvena pesmarica.

I. del.

Uredil Anton Foerster.

Velja: za ude broširan iztis 1 krono, v prt vezan 1 krono 80 vin.; za neude in po kujigarnah broširan iztis 1 krono 40 vin., v prt vezan 2 kroni 20 vin. Poštneje je plačati za posamezne iztise 30 vinarjev. Denar naj se blagovoljno pošlje po poštni nakaznici takoj z naročilom vred.

Ker se začne zdaj pitanje svinj in goved, vnovič opozarjam kmete na moje izvrstne

domače mline

brez kamnov in brez valjarjev, ki prihranijo 60% moči in časa, po ceni od 72 gld. naprej, kakor tudi najnovije **slamoreznice, mlatilnice, gepeljne** itd. prodajam po najnižji ceni.

Josip Božič,

kmet v Vancivasi. Pošta Grabštanj (Grafenstein) na Koroškem.

Andrej Grohar,

črevljarski mojster,
Celovec, Fröhlihove ulice
št. 10.

priporoča se častitemu p. n. občinstvu za napravo obuvale za gospe in gospe.

Najboljša postrežba.

Učence se takoj sprejme.

Na 10 let se dá v najem, oziroma se tudi prodá

Mallejeva kmetija

v Gornjih Vogličah pri Gozdanjah.

Radi obilne krme in sadja se ista večjemu živino in sadjereju topla priporoča. Pri hiši se nabaja tudi domači mlin in kovačnica; v kuhinjo in hlev je napeljana voda. Vsa poslopja so popolnoma v dobrem stanu. Vsega zemljišča je blizu 69 oralov. Cena je 6000 gld. ali 12.000 kron. Najemnina za celo leto je pa 325 gld. ali 650 kron. Več pové posestnik

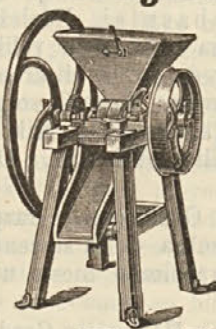
Janez Vospernik

v Gornjem Jezercu, pošta Vrba ob vrbskem jezeru.

Priden krščanski hlapec

se takoj vzame v službo za konjarja. More tudi več let ostati pri Alojziju Bergman-u, Št. Lennart pri 7 studencih. Pošta Rikarjavas (Riegersdorf) na Koroškem. Pismo se vpraša pri meni.

➤ Za naročevanje cerkvenih čipk pripoznana je najboljša tvrdka **Teodor Günther** v Bohdalu (Gottesgab) na Češkem.

Najnovější stroji za prirejanje krme

za zimsko krmljenje po hlevih.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi podlogami za mažo; tečejo jako lahko in prihrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlini za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peč z emailiranimi in neemailiranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane.

Najboljši sejalni stroji „**AGRIKOLA**“ brez preminjalnih koles za vsako seme, za hribe in ravnino.

Samo-delujoče, patentovane škropilnice za uničenje grenkuljice, škodljivcev na sadnem drevju in peronosperie iz deluje in pošilja v najnovější, priznana izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in sođr.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II/1, Taborstrasse 71.

Odklikovana z čez 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnaml.

➤ Ilustrovani ceniki in mnoga priznalna pisma zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo. ➤

➤ Dopusuje se tudi v slovenskem jeziku. ➤

Cerkvena pesmarica

za učence slovenskih ljudskih šol in tudi za cerkvene kore na deželi, obsegajoča 33 dvoglasnih lahkih pesmi, zložil D. Fajgelj, pohvaljena od slovenskih listov, se dobiva pri **L. Schwentner-ju** v Ljubljani in pri **Gašparju Likar-ju** v Gorici, izdaja za organiste po 120 vinarjev, izdaja za pevce po 40 vinarjev iztis.

Doktorja pl. Trnkóczyja

že mnogo let izvrstno preizkušena zdravila, redilna in dietetična sredstva, priporočena v stotinah zahvalnic, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczyja v Ljubljani, Kranjsko.

Najceneje se dobivajo, če se naroča po pošti v tej lekarni, odkoder se ta zdravila vsak dan takoj pošiljajo na vse strani sveta s povratno pošto s poštnim povzetjem, tudi celo samo en komad z natančnim rabilnim navodilom.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nerвозne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja **Doktorja pl. Trnkóczyjev**

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Bolje kot sadna kava. Zavojček (1/4 kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: **Doktorja pl. Trnkóczyja**

Želodečne kapljice. Izborno sredstvo za želodec. Pomirjuje, krepi, utešuje boleš, vzbuja tek, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne. Odvajajo blato brez vseh bolečin želodca, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Ubranjajoče je to sredstvo zoper bolešni, ki morejo nastati vsled zapeke, napejanja itd. Škatla 42 h, šest škatlic 2 K 10 h. — **Pocukrene kroglice.** Škatla 80 h, tri škatle 2 K.

Prsni, pljučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, prirejen za lahko razvarljivim apnenim železom, utešuje kašelj, raztvaja sliz, lajša ból in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali udov cvet (Gichtgeist) priporočljiv je kot bóli utešujoče, lajšajoče drgnenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Tinktura zoper kurja očesa,

Varstvena znamka.

preizkušeno sredstvo proti bolešnim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba bolno mesto s priloženim čopičem zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

➤ Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na **dr. Trnkóczyja** redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let s najboljšim uspehom uporabljavan, kedar živina noče žreti, pri kravah da se izboljšuje mleko. Zavojček z rabilnim navodilom 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Prasičji prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolsce. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Varstvena znamka.

➤ **Pozor!** Če kdo od teh sredstev želi tudi samo jednega, se tudi to zahtevano sredstvo pošlje takoj s poštnim povzetjem.